

UNODC

United Nations Office on Drugs and Crime

برنامه مشارکت کشوری

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد

در جمهوری اسلامی ایران ۲۰۲۳-۲۰۲۶

برنامه مشارکت کشوری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد
در جمهوری اسلامی ایران ۲۰۲۳-۲۰۲۶

فهرست مندرجات:

۳	اطلاعات پروژه	۱.
۳	اطلاعات عمومی	۱/۱.
۵	خلاصه اجرایی برنامه	۱/۲.
۷	تاییدکنندگان	۱/۳.
۸	تحلیل مسئله و وضعیت	۲.
۸	تحلیل مسئله	۲/۱.
۱۰	تحلیل ذینفعان و ارزیابی ظرفیت‌ها	۲/۲.
۱۲	شواهد مورد استفاده	۲/۳.
۱۲	استفاده از توصیه‌ها و درس‌های آموخته	۲/۴.
۱۴	استراتژی برنامه	۳.
۱۴	چارچوب منطقی برنامه	۳/۱.
۱۴	نهادهای ذیربط برنامه	۳/۲.
۱۴	همکاری‌های جنوب-جنوب و سه‌جانبه	۳/۳.
۱۵	همسویی استراتژیک / مرتبط بودن با مأموریت سازمان	۴.
۱۵	توجیه مشارکت سازمان	۴/۱.
۱۷	همسویی با چارچوب همکاری‌های توسعه پایدار سازمان ملل متحد	۴/۲.
۱۸	مدیریت و اجرای برنامه	۵.
۱۸	ترتیبات هماهنگی	۵/۱.
۱۸	ترتیبات حاکمیتی	۵/۲.
۲۰	تجهیز منابع	۵/۳.
۲۱	طرح بایش برنامه	۵/۴.
۲۳	ارزشیابی	۶.
۲۳	طرح ارزشیابی	۶/۱.
۲۴	ارتباطات	۷.
۲۴	استراتژی ارتباطات	۷/۱.
۲۵	مدیریت اطلاعات و دانش	۷/۲.

۱. اطلاعات پروژه

۱.۱. اطلاعات عمومی

عنوان برنامه	برنامه مشارکت کشوری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در جمهوری اسلامی ایران ۲۰۲۳-۲۰۲۶
شماره برنامه	۸۹۵۹۳
تاریخ‌های تخمینی شروع و پایان	۲۰۲۳/۱/۱ - ۲۰۲۶/۱۲/۳۱
تاریخ‌های واقعی شروع و پایان	۲۰۲۳/۱/۱ - ۲۰۲۶/۱۲/۳۱
محل اجرای برنامه	جمهوری اسلامی ایران
زیربرنامه‌ها	زیربرنامه ۱: مدیریت مرزها و قاچاق زیربرنامه ۲: جرم، فساد، و عدالت کیفری زیربرنامه ۳: پیشگیری، درمان، بازتوانی و مراقبت‌های مربوط به مواد و اچ‌آی‌وی زیربرنامه ۴: توسعه جایگزین و معیشت پایدار
مدیر برنامه/رئیس شعبه یا واحد	آقای الکساندر فدولوف، نماینده دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در جمهوری اسلامی ایران
همتایان ملی	هماهنگی برنامه در جمهوری اسلامی ایران توسط وزارت امور خارجه و [در امور مربوط به مواد مخدر] توسط ستاد مبارزه با مواد مخدر انجام خواهد شد.
کشورها/مناطق	کشور: جمهوری اسلامی ایران منطقه: آسیای غربی و مرکزی
اهداف توسعه پایدار مرتبط:	همه اهداف توسعه پایدار مرتبط مواد مربوط به برنامه پنج‌ساله ششم و برنامه آتی هفتم توسعه جمهوری اسلامی ایران
گروه(های) هدف	شرکای دولتی زیربرنامه‌های ۱، ۳ و ۴ عبارتند از: وزارت امور خارجه ستاد مبارزه با مواد مخدر شرکای دولتی زیربرنامه ۲ عبارتند از: وزارت امور خارجه قوه قضاییه دادستانی کل کشور سازمان بازرسی کل کشور سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی وزارت کشور وزارت امور اقتصادی و دارایی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی وزارت دادگستری نیروی انتظامی (اینترپل تهران، پلیس فتا، دانشگاه علوم انتظامی امین) واحد اطلاعات مالی اداره گمرک

<p>بانک مرکزی ایران</p> <p>شرکای غیردولتی که مشارکت آنها، در صورت نیاز و از طریق همتایان ملی مربوطه، مورد استقبال قرار می گیرد، عبارتند از:</p> <p>سازمان های مردم نهاد (سمن ها)</p> <p>نهادهای جامعه مدنی</p> <p>موسسات خیریه</p> <p>مرکز منطقه ای درمان اختلالات مصرف مواد زیر نظر مرکز ملی مطالعات اعتیاد ایران</p> <p>مراکز عالی خصوصی کاهش تقاضای مواد مخدر و اچ آی وی</p> <p>مراکز گذری کاهش آسیب و مواد مخدر</p> <p>نهادهای دانشگاهی</p> <p>گروه های کارآفرینی و شرکت های نوپای جوانان</p> <p>آژانس ها، صندوق ها و برنامه های سازمان ملل متحد، در صورت درخواست و مشروط به مشورت نزدیک با وزارت امور خارجه:</p> <p>دفتر هماهنگ کننده مقیم سازمان ملل متحد</p> <p>اعضای تیم کشوری سازمان ملل متحد (با همکاری قوی تر با: برنامه توسعه سازمان ملل متحد، صندوق کودکان سازمان ملل متحد، صندوق جمعیت سازمان ملل متحد، برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز، برنامه جهانی غذا، سازمان بین المللی مهاجرت، کمیساریای عالی سازمان ملل متحد برای پناهندگان و سازمان توسعه صنعتی ملل متحد)</p>	
<p>اعضای گروه دوبرلین کوچک و ریاست اتحادیه اروپا، اتحادیه اروپا، اهداکنندگان بین المللی و سایر کشورهای علاقمند عضو سازمان ملل متحد، اهداکنندگان جدید و نوظهور</p>	<p>شرکای خارجی</p>
<p>زیربرنامه ۱، مدیریت مرزها و قاچاق ۶'۰۰۰'۰۰۰ دلار آمریکا</p> <p>زیربرنامه ۲، جرم، فساد، و عدالت کیفری ۶'۰۰۰'۰۰۰ دلار آمریکا</p> <p>زیربرنامه ۳، پیشگیری، درمان، بازتوانی و مراقبت های مربوط به مواد و اچ آی وی ۶'۰۰۰'۰۰۰ دلار آمریکا</p> <p>زیربرنامه ۴، توسعه جایگزین و معیشت پایدار ۴'۰۰۰'۰۰۰ دلار آمریکا</p> <p>بودجه کل برنامه ۲۲'۰۰۰'۰۰۰ دلار آمریکا</p>	<p>بودجه کلی / کل بودجه برنامه</p>

۱/۲. خلاصه اجرایی برنامه

برنامه مشارکت کشوری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در جمهوری اسلامی ایران ۲۰۲۳-۲۰۲۶ چارچوب استراتژیک جامع مشارکت فنی، کمک مالی و همکاری را برای حمایت از سیاست‌ها، اقدامات و تلاش‌های جمهوری اسلامی ایران در پیشگیری و مبارزه با مواد مخدر، جرم، فساد و همچنین در پیشگیری از جرم و برقراری عدالت کیفری تعیین می‌کند.

برنامه مشارکت کشوری، کمک‌های فنی کیفی و پایدار مورد نیاز را در چارچوب مأموریت دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به همتایان ملی جمهوری اسلامی ایران - و در صورت درخواست و بر اساس نیازها و اولویت‌های همتایان ملی و مطابق با قوانین و مقررات کشور - به سمن‌ها، سازمان‌های جامعه مدنی، دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی و علمی، بخش خصوصی و نهادهای دولتی ارایه خواهد کرد. این برنامه ضمن در نظر گرفتن دستاوردهای گذشته برنامه مشارکت کشوری قبلی (۲۰۱۵-۲۰۲۲) و اهمیت حفظ نتایج به دست آمده در آن دوره، از اقدامات ملی در مقابله با چالش‌های مبرم مواد مخدر و جرم در کشور حمایت و آن را تقویت خواهد کرد.

برنامه مشارکت کشوری، همراه با دیگر برنامه‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در آسیای غربی و مرکزی، بخشی از پاسخ یکپارچه دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به چالش‌های مرتبط با آن در منطقه خواهد بود. برنامه کشوری به طور کامل با اجرای شبکه ثبات استراتژیک برای فعالیت‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در داخل و اطراف افغانستان هماهنگ است و به آن کمک می‌کند.

طراحی برنامه، اهداف استراتژیک و برآیندها، برونداها و شاخص‌های تعریف شده، امکان همکاری و تعامل فنی نتیجه‌گرا و مؤثر با همتایان ملی را در راستای برنامه‌ها، اولویت‌ها و الزامات ملی تعیین شده توسط دولت ایران فراهم می‌کند. این همکاری توسط اهداکنندگان بین‌المللی بر اساس اصل مسئولیت عمومی و مشترک و اصل "در برگرفتن تمامی اقشار" حمایت خواهد شد.

برنامه مشارکت کشوری اقدامات ملی را در سطوح داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی در جهت مقابله با فساد و جرم و قاچاق مواد مخدر تسهیل و تقویت می‌کند و حمایت از عدالت کیفری؛ پیشگیری، درمان، بازتوانی و مراقبت‌های مربوط به مواد و اچ‌آی‌وی و کاهش آسیب؛ و توسعه جایگزین و معیشت پایدار را افزایش می‌دهد. این برنامه همچنین ابتکارات و اقدامات مؤثر، کارآمد و نتیجه‌محور مرتبط با چالش‌های همتایان ملی در این زمینه‌ها را توسعه خواهد داد.

این برنامه به شیوه‌ای مشارکتی طراحی و تدوین شده است و اولویت‌ها، سیاست‌ها و استراتژی‌های همتایان ملی در مورد مواد مخدر و جرم را مورد توجه قرار می‌دهد. این برنامه مشارکت کشوری، مرتبط بودن، کارایی، اثربخشی، تأثیرات و درس‌های آموخته شده از برنامه‌های قبلی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد را از زمان تأسیس این دفتر در ایران در سال ۱۹۹۹ در نظر گرفته است. در طراحی برنامه، هر جا که ممکن بوده است، توصیه‌های ارزشیابی‌های بین‌المللی ارایه شده در برنامه‌ها و پروژه‌های کنونی و گذشته دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران به طور دقیق بررسی و افزوده شده است. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، حجم حمایت مالی بین‌المللی ارایه شده توسط اهداکنندگان بین‌المللی به برنامه مشارکت کشوری ایران در سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۲۲ را برای بازبینی و تقویت طرح جذب کمک‌های مالی خود، با توجه به اهداکنندگان و شرکای سنتی و در عین حال گشودن راه‌های جدید برای گسترش پایگاه اهداکنندگان با رایزنی با وزارت امور خارجه در نظر گرفته است. طرح جذب کمک‌های مالی برای اجرای مؤثر و متوازن برنامه، بودجه آینده برنامه مشارکت کشوری ۲۰۲۳-۲۰۲۶ را افزایش می‌دهد.

این برنامه یک رویکرد یکپارچه و منسجم برای تعامل با اهداکنندگان سنتی کمک‌های مالی، شرکای تأمین مالی خارجی و نیز بخش خصوصی ارایه خواهد کرد. برنامه مشارکت کشوری، در راستای مأموریت دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد و بر اساس سند استراتژیک این سازمان که توسط خانم غادا فتیحی والی مدیر اجرایی آن معرفی شده است، "بر مزیت‌های مشارکت با سایر نهادها برای اجرای برنامه و دستیابی به نتایج تاکید دارد". استراتژی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد ۲۰۲۵-۲۰۲۱، فعالیت‌های این سازمان را در اجرای مأموریت خود در کشور هدایت خواهد کرد. برای این منظور، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به طور مستمر فرصت‌ها و راه‌های تأمین مالی را از طریق گفتگو با شرکای تأمین مالی با هدف تجهیز منابع برای برنامه مشارکت کشوری از اعضای گروه دوبلین کوچک و سایر کشورهای عضو مایل شناسایی خواهد کرد. برنامه‌های جهانی و منطقه‌ای دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد نیز می‌تواند منابعی را به زیربرنامه‌های

خاص کمک کند. همچنین، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد می تواند در تسهیل کمک های مالی مستقیم به اولویت هایی که در محدوده برنامه مشارکت کشوری قرار می گیرند، نقش مفیدی ایفا کند.

برنامه مشارکت کشوری ۲۰۲۳-۲۰۲۶ روند همکاری با دفتر هماهنگ کننده مقیم و آژانس های سازمان ملل متحد در جمهوری اسلامی ایران را برای تهیه "ارزیابی مشترک کشوری سازمان ملل متحد" و تدوین و اجرای "سند چارچوب همکاری های توسعه پایدار سازمان ملل متحد ۲۰۲۳-۲۰۲۷" تسهیل می کند.

برنامه پنج ساله ششم و برنامه آتی هفتم توسعه جمهوری اسلامی ایران، چارچوب راهنمای فراگیر برای اجرای برنامه خواهد بود.

مواد برنامه پنج ساله ششم توسعه	پیوند مراجع به برنامه مشارکت کشوری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد ۲۰۲۳-۲۰۲۶
۱۸	• خدمات سلامت با کیفیت
۲۸ و ۲۹	• فساد • مشارکت با بخش های غیر دولتی
۷۸	• حمایت از افراد با وضعیت های آسیب پذیر (شامل جوانان، کودکان، افراد دارای معلولیت، جمعیت سالمند)
۸۰	• کنترل مواد مخدر، مواد روانگردان و پیش سازها • پیشگیری، درمان و کاهش آسیب مواد مخدر • جرایم مواد مخدر • زنان سرپرست خانوار
۱۰۱	• توسعه پایدار
۱۰۶	• کنترل مواد مخدر و کاهش اعتیاد به مواد مخدر • کاهش جرم
۱۰۸	• پیشگیری از جرم
۱۱۳	• دادگستری، دادگاه ها، قضات، خدمات قضایی • کاهش پرونده ها و دعاوی منتهی به حبس • پیشگیری از جرم، مجازات های جایگزین حبس
۱۱۶	• جرایم مالی

ساختار برنامه مشارکت کشوری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران ۲۰۲۳-۲۰۲۶ برنامه مشارکت کشوری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران ۲۰۲۳-۲۰۲۶ از چهار زیربرنامه و یک جزء فرابخشی تشکیل شده است:

- زیربرنامه ۱: مدیریت مرزها و قاچاق
- زیربرنامه ۲: جرم، فساد، و عدالت کیفری
- زیربرنامه ۳: پیشگیری، درمان، بازتوانی و مراقبت های مربوط به مواد و اچ آی وی
- زیربرنامه ۴: توسعه جایگزین و معیشت پایدار

زیربرنامه ۱، "مدیریت مرزها و قاچاق" از ظرفیت های ملی در زمینه مدیریت مرزها، جلوگیری از قاچاق مواد مخدر و پیش سازهای شیمیایی غیرقانونی و همچنین کنترل و توقیف مواد روان گردان جدید حمایت و آن را ارتقا خواهد داد. زیربرنامه ۱ مشارکت فعال ایران را در مجامع منطقه ای و بین المللی کنترل مواد مخدر و پیش سازها تقویت می کند. همچنین با برگزاری دوره های آموزشی تخصصی و تهیه تجهیزات و ملزومات کنترل مواد مخدر به منظور ارتقای توان انتظامی و سازوکارهای کنترل مواد مخدر، دانش فنی و ظرفیت های هم تاییان را افزایش می دهد. این زیربرنامه به دستیابی به اهداف توسعه پایدار کمک خواهد کرد.

زیربرنامه ۲، "جرم، فساد، و عدالت کیفری"، با مشورت همتایان ملی و بر اساس نیازها، اولویت‌ها و درخواست‌های مطرح شده از طریق وزارت امور خارجه، از سیاست‌ها، اقدامات و تلاش‌های ملی در زمینه پیشگیری و مبارزه با جرم و فساد و همچنین در پیشگیری از جرم و ارتقای عدالت کیفری حمایت خواهد کرد.

هدف از زیربرنامه ۳ "پیشگیری، درمان، بازتوانی و مراقبت‌های مربوط به مواد و اچ‌آی‌وی"، کاهش تقاضا برای مواد مخدر غیرقانونی؛ کاهش پیامدهای اجتماعی و بهداشت عمومی مصرف مواد مخدر؛ حمایت از زنان، خانواده‌ها و جوامع محلی در تقویت مقاوت خود در جهت کاهش مصرف مواد مخدر؛ و بهبود خدمات درمانی و مراقبتی جامع و یکپارچه مبتنی بر شواهد و مبتنی بر حقوق انسانی برای اختلالات مصرف مواد مخدر و اچ‌آی‌وی/ایدز است. کمک‌های علمی کمی و کیفی با رویکردی متوازن، جامع و چندبخشی به همتایان ملی ارائه خواهد شد. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد ابتکارات بیشتری را برای کمک به افراد مبتلا به اختلالات مصرف مواد مخدر، همسران آنها و زندانیان تهیه نموده و ترویج خواهد کرد. این زیربرنامه به دستیابی به اهداف توسعه پایدار کمک خواهد کرد.

زیربرنامه ۴، "توسعه جایگزین و معیشت پایدار"، مشارکت استراتژیک با مسئولین کشوری، جوامع محلی ایرانی و افغانستانی ساکن در مناطق مرزی، سمن‌ها، سازمان‌های جامعه مدنی، دانشگاه‌ها، جوانان کارآفرین ایرانی و افغانستانی، و زنان سرپرست خانوار را با همکاری با دولت، بخش خصوصی و موسسات مالی برای پیشبرد معیشت پایدار و طرح‌های توسعه جایگزین به منظور کمک به جوامع محلی و مردم برای فاصله گرفتن از اقتصاد مواد مخدر، مصرف مواد مخدر و قاچاق مواد مخدر ترویج می‌کند. این زیربرنامه به دستیابی به اهداف توسعه پایدار کمک خواهد کرد.

۱/۳. تاییدکنندگان

طرف / نهاد	نام/عنوان امضاکننده	تاریخ	امضا
جمهوری اسلامی ایران	جناب آقای دکتر اسکندر مومنی دبیر کل ستاد مبارزه با مواد مخدر جمهوری اسلامی ایران		
دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد	سرکار خانم غدا فتحی والی مدیر اجرایی		

۲. تحلیل مسئله و وضعیت

۲/۱. تحلیل مسئله

بیانیه هدف

برنامه مشارکت کشوری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد ۲۰۲۳-۲۰۲۶ نشانه بارز مشارکت دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با جمهوری اسلامی ایران است. طرح جدید این برنامه از همکاری‌ها و دستاوردهای حاصل از برنامه‌های قبلی کشوری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران از زمان تأسیس دفتر در سال ۱۹۹۹ بهره می‌برد. این برنامه رویکردی یکپارچه و منسجم برای همکاری نزدیک با جمهوری اسلامی ایران ارائه خواهد کرد.

این سازمان از طریق وزارت امور خارجه به همتایان ملی و در صورت درخواست آن وزارت، به ذینفعان مرتبط مانند سمن‌ها و سازمان‌های جامعه مدنی، دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی، بخش خصوصی و عموم مردم، کمک‌ها و پشتیبانی فنی حرفه‌ای و علمی ارائه خواهد کرد. این کمک‌ها از طریق وزارت امور خارجه و ستاد مبارزه با مواد مخدر و به منظور حمایت از طرح‌ها، سیاست‌ها، تلاش‌ها و راه‌حل‌های ملی و مقابله با چالش‌های ناشی از مواد مخدر و جرم ارائه خواهد شد.

برنامه مشارکت کشوری، حمایت و همکاری سازنده کشورهای عضو با جمهوری اسلامی ایران در زمینه مواد مخدر و جرایم را در سطوح دوجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی تسهیل خواهد کرد. این برنامه همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی را نیز در مواردی که جمهوری اسلامی ایران با کشورهای عضو سازمان ملل متحد و آژانس‌های تخصصی بین‌المللی ذیل کنوانسیون‌ها و پروتکل‌های مربوطه نیاز به تعامل دارد، تسهیل خواهد کرد. این امر از طریق رویکردها، سیاست‌ها، ابتکارات ظرفیت‌سازی و گفتگوهای سازنده یکپارچه، جامع، چند رشته‌ای و متوازن محقق خواهد شد.

مولفه‌های آماده سازی برنامه مشارکت کشوری

برنامه مشارکت کشوری به طور موثر به اولویت‌ها و نیازهای ملی ایران و نیز دغدغه‌ها و چالش‌های منطقه‌ای و بین‌المللی مربوط به مواد مخدر و جرم توجه خواهد کرد. در طراحی این برنامه، اولویت‌ها و نیازهای ملی جمهوری اسلامی ایران در نظر گرفته شده است که در چندین سند استراتژیک ملی تدوین شده در زمینه مواد مخدر، جرم، فساد، عدالت کیفری و توسعه پایدار تصریح و پیش‌بینی شده است.

برنامه مشارکت کشوری فعالیت‌های خود را مطابق و همسو با برنامه پنج‌ساله ششم و برنامه آتی هفتم توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی ایران اجرا خواهد کرد و از آن بهره خواهد برد. کنوانسیون‌ها و پروتکل‌های مرتبط سازمان ملل متحد در زمینه مواد مخدر، جرایم سازمان‌یافته و فساد بر فعالیت‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران برای تسهیل دستور کار بین‌المللی برای مبارزه با مواد مخدر، جرایم سازمان‌یافته فراملی و فساد تاکید می‌کند.

این برنامه، همسو با سند چارچوب مساعدت توسعه سازمان ملل متحد ۲۰۱۷-۲۰۲۱ و سند چارچوب همکاری‌های توسعه پایدار سازمان ملل متحد ۲۰۲۳-۲۰۲۷، گسترش همکاری‌ها با مسئولین کشوری و نهادهای تصمیم‌گیرنده در سطوح کلان، میانی و خرد در زمینه کنترل مواد مخدر، سلامت و معیشت پایدار را هر زمان و در هر کجا که نیاز باشد، در نظر خواهد گرفت. برنامه مشارکت کشوری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران حداکثر هم‌افزایی را با برنامه‌های این سازمان در منطقه دنبال خواهد کرد، از جمله برنامه کشوری افغانستان، برنامه کشوری پاکستان، برنامه آسیای مرکزی، برنامه منطقه‌ای برای افغانستان و کشورهای همسایه (RP) و همچنین ابتکار سه‌جانبه "رویکرد واحد هماهنگ دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد" که اروپا را با آسیای غربی و مرکزی به هم متصل می‌کند.

این دفتر از نزدیک با اداره منطقه‌ای اروپا، آسیای غربی و مرکزی، بخش عملیات، و اداره تامین مالی مشترک و مشارکت‌ها در وین برای بررسی احتمالات جدید جذب کمک‌های مالی، هماهنگی و همکاری خواهد داشت.

این برنامه از اقدامات قاطع و عملی برای مقابله با چالش‌ها و رفع موانع بین‌المللی ایجاد شده و تشدید شده توسط کووید-۱۹، برای پیشگیری از مواد مخدر و جرم حمایت خواهد کرد، و بدین منظور، با اتخاذ رویکردی چندجانبه در جهت تقویت

انعطاف‌پذیری نهادهای مجری قانون و سایر نهادهای عدالت‌کیفری، با توجه ویژه به نیازهای ضروری جمهوری اسلامی ایران در زمینه ظرفیت‌سازی و کمک‌های فنی عمل خواهد کرد.

با توجه به وضعیت ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹، برنامه مشارکت کشوری از شیوه‌های ارتباط آنلاین یا چندرسانه‌ای برای برگزاری نشست‌ها، رویدادها، کارگاه‌های تخصصی و کنفرانس‌های چندجانبه خود در سطح کشوری، منطقه‌ای، و در سطح بین‌المللی استفاده خواهد کرد، هر چند تلاش خود را معطوف به برگزاری رویدادها به صورت حضوری (با توجه به مزایا و اثربخشی این گونه شیوه‌های تعاملی) معطوف خواهد ساخت.

استراتژی همکاری‌ها

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به عنوان نهاد پیشرو در نظام سازمان ملل متحد برای مقابله با معضل جهانی مواد مخدر با مزیت نسبی در چارچوب وظایف خود در کمک به کشورهای عضو در افزایش توان و تاب‌آوری نهادی، ایجاد مشارکت‌های جدید و تقویت شراکت‌های موجود و ارتقای فرهنگ یادگیری، ارزشیابی و نوآوری عمل می‌کند.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد ضمن ارائه کمک‌های متناسب و یکپارچه به کشور، هم‌افزایی بین دفتر مرکزی خود در وین و دفاتر منطقه‌ای و کشوری را برای ارائه بهتر خدمات در ایران تسهیل خواهد کرد.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران با ارائه پشتیبانی فنی به هم‌تایان ملی و تجهیز منابع و اجرای ابتکارات برای حمایت از اجرای طرح‌ها و اولویت‌های ملی، رویکردی قوی در اجرای برنامه ایجاد خواهد کرد.

نظریه تغییر

طرح برنامه حاضر توضیح می‌دهد که روش کار خاص دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در کشور در چارچوب ماموریت آن چرا و چگونه مؤثر، کارآمد، پایدار و تأثیرگذار خواهد بود، و چگونه در کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت برای دستیابی به اهداف مورد نظر، برآیندها، برون‌دادها، خطوط مبنا و اهداف چارچوب منطقی برنامه، تغییر خواهد کرد. در این راه پرسش‌های متعددی مطرح خواهد شد، از جمله این که نیازها، اولویت‌ها، مشکلات و چالش‌های مهم و اساسی، و نیز گروه‌های هدف و ذینفعان برنامه کدامند و محدودیت‌ها، فرصت‌ها و ریسک‌ها، شامل تمایل طرف‌ها به همکاری و علاقه اهداکنندگان بین‌المللی برای تامین مالی برنامه چیستند. در تدوین برنامه حاضر، وضعیت‌هایی بررسی شده است که مستلزم مداخله دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد است تا اطمینان حاصل شود که هدف از هر مداخله، تلاش برای حل مناسب یک چالش است.

پس از بررسی وضعیت و چالش‌های موجود و توافق درباره وضعیت مطلوبی که مداخلات برنامه دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به حصول آن کمک خواهد کرد، گام بعدی، برنامه‌ریزی و اجرای اقداماتی ذیل چارچوب منطقی برنامه در مورد چگونگی تغییر از وضعیت فعلی در سال ۲۰۲۲ به وضعیت مطلوب تر در سال ۲۰۲۶ خواهد بود. برای اجرای یک نظریه تغییر خوب، این برنامه به سه سوال اصلی پاسخ می‌دهد:

۱. برنامه دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به دنبال بهره‌رساندن به چه کسانی است و ذینفعان هدف چه کسانی هستند؟ این برنامه به دنبال حداکثر هم‌افزایی و برنامه‌ریزی برای ارائه خدمات برتر به نهادهای دولتی و غیردولتی در ایران برای ارتقای سطح دانش و ظرفیت‌ها برای مقابله با چالش‌های پیشگیری و مبارزه با مواد مخدر و جرم است. ذینفعان هدف شامل مجموعه‌ای از تصمیم‌گیرندگان، مدیران ارشد و کارکنان دولت خواهد بود.

۲. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد از این برنامه چه هدفی را دنبال می‌کند؟ دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به منظور تسهیل اجرای کنوانسیون‌ها و پروتکل‌های بین‌المللی مربوطه خدماتی را به هم‌تایان ارائه خواهد کرد.

۳. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران چه زمانی به اهداف تعیین شده دست خواهد یافت؟ چارچوب زمانی مورد نظر ۲۰۲۳-۲۰۲۶ هدف تعیین شده دستیابی به برآیندها و اهداف، مشروط بر تامین شدن بودجه پایدار و مطلوب به برنامه توسط اهداکنندگان بین‌المللی است.

۲/۲. تحلیل ذینفعان و ارزیابی ظرفیت‌ها

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران همتای رسمی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران، و مقر دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در وین از طریق نمایندگی دائم ایران در وین، اتریش است. وزارت امور خارجه تعامل و همکاری کلیه هم‌تاهای ملی را با دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران تسهیل و هماهنگ می‌کند.

فعالیت‌ها و همکاری‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران ذیل برنامه‌های مدیریت مرزها و قاچاق؛ پیشگیری، درمان، بازتوانی و مراقبت‌های مربوط به مواد و اچ‌آی‌وی؛ و توسعه جایگزین و معیشت پایدار توسط وزارت امور خارجه هماهنگ می‌شود. تمامی سطوح سیاست‌گذاری در رابطه با کنوانسیون‌های بین‌المللی مربوط به جرایم سازمان‌یافته و فساد، مبارزه با پولشویی و مقابله با تامین مالی تروریسم، پیشگیری از جرم و برقراری عدالت کیفری، و نیز قاچاق انسان و قاچاق مهاجران و سایر موضوعات مربوطه توسط وزارت خارجه هماهنگ می‌شوند. امور مربوط به پروتکل‌ها و پرسنل نیز با وزارت امور خارجه هماهنگ می‌شود.

ستاد مبارزه با مواد مخدر نهاد متولی کنترل مواد مخدر در ایران است. کلیه فعالیت‌ها و ابتکارات دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در زمینه مدیریت مرزها و قاچاق؛ پیشگیری، درمان، بازتوانی و مراقبت‌های مربوط به مواد و اچ‌آی‌وی؛ و توسعه جایگزین و معیشت پایدار از لحاظ فنی با ستاد مبارزه با مواد مخدر هماهنگ می‌شود.

ستاد مبارزه با مواد مخدر نهاد تصمیم‌گیرنده است که توسط دبیر ستاد و زیر نظر مستقیم رئیس جمهوری اسلامی ایران اداره می‌شود. ستاد مبارزه با مواد مخدر فعالیت‌های مربوط به کنترل مواد مخدر در چندین وزارتخانه و مؤسسه را با دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران هماهنگ می‌کند. این نهادها عبارتند از: قوه قضائیه، وزارت دادگستری، وزارت کشور، وزارت آموزش و پرورش، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، پلیس مبارزه با مواد مخدر، دادستان کل کشور، سازمان زندانها و اقدامات تامینی و تربیتی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، گمرک و صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران.

پلیس مبارزه با مواد مخدر ایران زیر نظر وزارت کشور، مأموریت اجرای کنترل مواد مخدر مرتبط با قاچاق مواد مخدر و مواد شیمیایی، کنترل مرزها، اجرای ممنوعیت کشت مواد مخدر، مبارزه با قاچاق مواد مخدر و پیش‌سازها و شناسایی شبکه‌های توزیع مواد مخدر در ایران و جهان با همکاری سازمان‌های مرتبط را به‌عهده دارد.

اداره گمرک نیز با هماهنگی ستاد مبارزه با مواد مخدر و پلیس مبارزه با مواد مخدر در زمینه کنترل مواد مخدر، پیش‌سازها و مواد شیمیایی غیرقانونی فعالیت می‌کند. این نهاد در ابعاد مختلف پیشگیری و مبارزه با جرم نیز دخیل است.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی فعالیت‌ها و وظایف دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و بیمارستان‌ها و مراکز درمانی تابعه آنها را هماهنگ می‌کند. در این وزارتخانه چندین بخش مربوط به کنترل مواد مخدر وجود دارد که در اجرای فعالیت‌های مختلف با دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد همکاری می‌کنند.

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز بر امور پیشگیری و درمان اعتیاد به مواد مخدر نظارت دارد. مراکز سرپایی عمومی "پیشگیری و درمان اعتیاد" و بسیاری از کلینیک‌های خصوصی زیر نظر این وزارتخانه کار می‌کنند. این وزارتخانه به فعالیت‌های پیشگیری در مدارس، دانشگاه‌ها و محل‌های کار در جامعه نیز توجه می‌کند. سازمان بهزیستی کشور هم از مراکز گذری کاهش آسیب و مواد مخدر، تیم‌های امدادرسان سیار و مراکز درمانی پشتیبانی می‌کند.

وزارت آموزش و پرورش در امور مربوط به پیشگیری از سوء مصرف مواد مخدر و کاهش تقاضای مواد مخدر در بین دانش آموزان کشور از طریق «اداره پیشگیری و سلامت» مشارکت و همکاری دارد. فعالیت‌های مرتبط با پیشگیری از مصرف مواد مخدر عبارتند از: آموزش دانش آموزان و والدین آنها، آموزش کارکنان و همچنین سازماندهی فعالیت‌های تفریحی، فرهنگی و خلاقانه به عنوان جایگزینی برای مصرف مواد.

همکاری‌های درمانی با سازمان زندان‌ها و اقدامات تامینی و تربیتی شامل گسترش خدمات بهداشت عمومی با کیفیت و برنامه‌های پیشگیری، درمان و مراقبت اچ‌آی‌وی و کاهش آسیب در بین افراد مصرف‌کننده مواد مخدر و افراد ساکن در زندان و سایر مکان‌های حبس، خدمات و ابتکارات درمانی با کیفیت را در این مکان‌ها ارتقا خواهد داد.

شرکای مجری برنامه در حوزه جرم، فساد و عدالت کیفری، مجموعه وسیعی از نهادهای دولتی را شامل می‌شود که عبارتند از: قوه قضاییه؛ وزارت دادگستری؛ سازمان زندان‌ها؛ وزارت کشور؛ وزارت امور اقتصادی و دارایی؛ واحد اطلاعات مالی؛ سازمان بازرسی کل کشور؛ وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی؛ نیروی انتظامی (اینترپل تهران، پلیس فتا، دانشگاه علوم انتظامی امین)؛ و گمرک جمهوری اسلامی ایران.

همکاری **قوه قضاییه** با دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران طیف وسیعی از امور از جمله پیشگیری از جرم، عدالت کیفری، امور زندان‌ها و مجازات‌های جایگزین حبس (توسط سازمان زندان‌ها)، مبارزه با فساد و جرایم مالی (توسط سازمان بازرسی کل کشور)، معاضدت حقوقی متقابل و استرداد مجرمین، و همکاری‌های قضایی بین‌المللی را شامل می‌شود.

وزارت دادگستری وظیفه همکاری با دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد و جامعه بین‌المللی ذیل کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه فساد به ویژه اقدامات خودارزیابی را بعهده دارد. برنامه‌های وزارت دادگستری از جمله عبارتند از: (الف) افزایش تلاش‌های ملی در مبارزه با فساد؛ و (ب) حمایت از همکاری ایران با نهادهای منطقه‌ای و بین‌المللی.

واحد اطلاعات مالی ایران پس از تصویب قانون مبارزه با پولشویی در سال ۱۳۸۹ تأسیس شد. واحد اطلاعات مالی، مرکز ملی دریافت و تحلیل گزارش‌های تراکنش‌های مشکوک بانکی و سایر اطلاعات مربوط به پولشویی، جرایم مرتبط با آن و تأمین مالی تروریسم و انتشار نتایج تحلیل‌ها به مسئولین ذیصلاح است. مسئولیت‌های واحد اطلاعات مالی از جمله شامل گردآوری و اخذ اطلاعات در مورد تراکنش‌های مشکوک، ارسال اطلاعات افراد مرتبط با پولشویی و یا تأمین مالی تروریسم به مسئولین ذیربط برای اتخاذ اقدامات احتیاطی بیشتر و یا خاتمه دادن به ارایه خدمات، ارایه گزارش‌های با احتمال صحت بالا یا اهمیت زیاد به قوه قضاییه، و تبادل اطلاعات با سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی در چارچوب قوانین و مقررات مربوطه است.

نیروی انتظامی (اینترپل تهران، پلیس فتا، دانشگاه علوم انتظامی امین) نقش اینترپل تهران شامل همکاری‌های بین‌المللی در جمع‌آوری مدارک الکترونیکی و نکات اساسی برای بازرسان و دادستان‌ها، درخواست داده‌های الکترونیکی و دیجیتالی، جمع‌آوری شواهد از حوزه‌های قضایی سوم، و معاضدت حقوقی متقابل است.

پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات (پلیس فتا) به مسائل و فعالیت‌های مربوط به جریان‌های مالی غیرقانونی، جرایم سازمان‌یافته فراملی و فعالیت در بستر سایبری توسط گروه‌های مجرم و گروه‌های تروریستی، پولشویی، وب عمیق و تاریک؛ تحقیقات درباره تأمین مالی غیرقانونی سایبری تروریسم، قاچاق انسان و قاچاق مهاجران رسیدگی می‌کند.

دانشگاه علوم انتظامی امین موسسه‌ای است که طیف وسیعی از آموزش‌ها را به نیروی پلیس ارایه می‌دهد. این دانشگاه با دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد و کارشناسان بین‌المللی در برگزاری چندین رویداد تخصصی برای افسران ارشد و رده‌های پایین‌تر همکاری داشته است.

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در امور مربوط به قاچاق اموال فرهنگی و آثار هنری و مصنوعات همکاری داشته است.

جامعه مدنی و سمن‌ها؛ دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با طیف وسیعی از سازمان‌های جامعه مدنی، سمن‌ها، دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی و آموزشی همکاری دارد. این سازمان از تعامل با شبکه‌های سمن‌ها و سازمان‌های جامعه مدنی بهره می‌برد که در زمینه پیشگیری و درمان مصرف مواد مخدر، و نیز پیشگیری، درمان و مراقبت‌های مربوط به اچ‌آی‌وی و کاهش آسیب، و ارائه خدمات معیشت جایگزین فعالیت دارند.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، با انجام مداخله‌های متعدد، به ایجاد یک شبکه منطقه‌ای از سمن‌های فعال در زمینه پیشگیری، درمان و مراقبت‌های مربوط به مصرف مواد و کاهش آسیب در آسیای غربی و مرکزی، پیش از همه‌گیری کووید-۱۹ کمک نمود. پیش از آن، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد ارتباطات گسترده‌ای نیز با سازمان‌های جامعه مدنی و سمن‌های فعال در زمینه حفاظت از میراث فرهنگی و اموال، هنر و آثار باستانی، به ویژه در زمینه آموزش و افزایش آگاهی برقرار کرده بود.

۲.۳. شواهد مورد استفاده

در تدوین و طراحی این برنامه، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران دستورالعمل‌های ارائه شده در سند استراتژیک سازمان را با هدف توانمندسازی خود برای حمایت از هم‌تایان ملی در ایجاد جامعه ای امن تر، انسانی تر و عاری از مواد مخدر، جرم و فساد، با توجه به شرایط تحمیلی ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹ که با اقدامات قهری یک‌جانبه نیز تشدید شده است، ارزیابی کرده و در نظر گرفته است.

برنامه مشارکت کشوری ۲۰۲۳-۲۰۲۶ به روشی مشارکتی با هم‌تایان ملی طراحی و تدوین شده است، و در این راه موارد زیر را در نظر گرفته است: مرتبط بودن، کارایی، اثربخشی و تأثیر برنامه‌های کشوری قبلی؛ و چشم انداز حمایت و تامین مالی جامعه بین‌المللی بر اساس اصول مسئولیت عمومی و مشترک، شفافیت و پاسخگویی. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران دیدگاه‌ها و چشم انداز همکاری‌های هم‌تایان ملی به ویژه وزارت امور خارجه ایران را که طی جلسات رسمی بیان شده یا از طریق مکاتبات رسمی ابلاغ شده است، به طور دقیق مورد توجه قرار خواهد داد. همچنین به نظرات اعضای گروه دوپلین کوچک در مورد موضوعات مهمی که درباره آن نگرانی‌های مشترکی بین اهداکنندگان بین‌المللی و جمهوری اسلامی ایران وجود دارد، توجه خواهد شد.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران، قطعنامه‌ها و توصیه‌های اتخاذ شده توسط مجامع بین‌المللی مربوطه، از جمله نشست ویژه مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۶ در مورد معضل جهانی مواد مخدر، شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد، و کمیسیون پیشگیری از جرم و برقراری عدالت کیفری را نیز بررسی کرده و مورد توجه قرار داده است. همچنین سند "چارچوب استراتژیک پیشنهادی برای دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد ۲۰۱۸-۲۰۱۹" کمیسیون مواد مخدر سازمان ملل متحد (CND) که رهنمون‌ها و دستورالعمل‌های سیاستی را در زمینه مدیریت اداری، بودجه ای و استراتژیک ارائه می‌دهد، در طراحی سند این برنامه مورد توجه قرار گرفته است.

سند برنامه مشارکت کشوری از کنوانسیون‌ها و پروتکل‌های مرتبط سازمان ملل متحد بهره‌مند شده است که زیربنای تمام فعالیت‌های عملیاتی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد را تشکیل می‌دهد، از جمله کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه قاچاق مواد مخدر و مواد روان‌گردان، ۱۹۸۸؛ کنوانسیون مواد روان‌گردان، ۱۹۷۱؛ کنوانسیون واحد مواد مخدر، پروتکل‌های ۱۹۶۱ و ۱۹۷۲ اصلاحیه کنوانسیون واحد مواد مخدر؛ کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه جرایم سازمان یافته فراملی و کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه فساد.

۲.۴. استفاده از توصیه‌ها و درس‌های آموخته

برنامه‌ها و پروژه‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران از سال ۲۰۰۰ در موارد متعددی ارزشیابی شده است. یافته‌های کلی این ارزشیابی‌ها این است که مجموعه پروژه‌های برنامه دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران، و حضور دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران، به‌ویژه به دلیل شرایط ژئوپلیتیکی ایران و همسایگی آن با افغانستان، بزرگترین تولیدکننده تریاک در جهان، بسیار مرتبط و ضروری است. دولت بسیار متعهد به همکاری با دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در چارچوب ماموریت این سازمان، به ویژه در زمینه کنترل مواد مخدر بوده است،

زیرا این یک اولویت سیاست خارجی بوده و ویژگی‌های آن در سند چارچوب مساعدت توسعه سازمان ملل متحد و سند چارچوب همکاری‌های توسعه پایدار سازمان ملل متحد درج شده است. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد برای فعالیت در ایران از مزیت‌های نسبی برخوردار است، زیرا دسترسی به شیوه‌های مطلوب و موفق بین‌المللی را فراهم و همکاری‌های بین‌المللی و منطقه‌ای را در زمینه مواد مخدر و جرم تسهیل می‌کند.

ارزشیابی همکاری‌های فنی برنامه ۲۰۱۱-۲۰۱۴ نشان می‌دهد که اهداف کلی برنامه محقق شده است و دستاوردهای زیادی در سطح فعالیت‌های برنامه (بروندادها) حاصل شده است. دستاوردهای مهم دیگر این است که هر زیربرنامه شامل همکاری‌های بین‌المللی است و برنامه‌های کشوری به طور مستقیم به اهداف برنامه منطقه‌ای دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد کمک می‌کند.

نتایج حسابرسی "اداره خدمات نظارت داخلی" از دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران در سپتامبر ۲۰۱۵ توصیه می‌کند که دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران باید اهداف و فعالیت‌های جذب کمک‌های مالی را در برنامه‌های کاری خود برای کمک به تحقق اهداف بودجه خود برای دوره ۲۰۱۵-۲۰۱۹ تعریف کند. این دفتر باید اطمینان حاصل کند که اهداف برای همه بروندادهای برنامه‌ریزی شده تعریف شده است و از گزارش عملکرد سالانه برنامه برای شناسایی و توضیح شکاف بین آن دسته از برآیندها و بروندادهایی که برنامه‌ریزی شده و آنها که واقعاً تحقق یافته است، استفاده کند.

ارزشیابی خوشه‌ای عمیق از برنامه مشارکت کشوری که طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۲۱ انجام شد، شامل چندین یافته و توصیه بود:

الف) برنامه کشوری مشارکت روشنی در ترغیب مالکیت ملی برنامه‌های در حال اجرا برای به حداکثر رساندن و حفظ تأثیر برنامه نشان می‌دهد.

a. «... محدودیت‌های اعمال شده بر برنامه‌ریزی، به علت فقدان کمک‌های مالی بین‌المللی در شرایط کشور که با اقدامات قهری یک‌جانبه تشدید شده است، منجر به کمبود شدید بودجه شده و ظرفیت برنامه‌ریزی و فعالیت را به شدت کاهش داده است».

b. ... این برنامه از ساختار منطقی مطلوبی برخوردار است، یعنی سند برنامه و مستندات بازنگری آن شامل ساختار مشخصی از فعالیت‌ها، بروندادها و اهداف در حوزه‌های زیربرنامه است.

c. برنامه کشوری باید در طراحی برنامه خود «نظریه تغییر» را در نظر بگیرد.

d. «... باید یک چارچوب گزارش‌دهی وجود داشته باشد که به انباشت نتایج و تغییرات در چرخه‌های برنامه پردازد.»

با این حال، همتایان ملی از اجرای برنامه مشارکت کشوری ابراز نارضایتی کردند، زیرا رویدادها بر اساس نیازها و اولویت‌های آنها به دلیل بودجه ناکافی توسط اهداکنندگان سازماندهی نشده بود. این برنامه به رفع چالش‌های اجرایی، یعنی اقدامات قهری یک‌جانبه، نپرداخته و در فراهم کردن امکان بازطراحی برنامه‌های عمل و تجدید نظر در فعالیت‌ها برای توجه به اولویت‌های همتایان ملی موفق عمل نکرده است.

۳. استراتژی برنامه

۳/۱. چارچوب منطقی برنامه

چارچوب‌های منطقی به سند برنامه ضمیمه شده و در سیستم مدیریت برنامه IPMR گنجانده شده است.

۳/۲. نهادهای ذیربط برنامه

همتایان ملی

وزارت امور خارجه
ستاد مبارزه با مواد مخدر (نهاد اصلی تصمیم گیرنده در زمینه کنترل مواد مخدر در ایران)
قوه قضاییه
وزارت کشور
وزارت امور اقتصادی و دارایی
وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
وزارت دادگستری
دادستانی کل کشور
سازمان بازرسی کل کشور
سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی
پلیس (اینترپل تهران، پلیس فتا، دانشگاه پلیس امین)
پلیس مبارزه با مواد مخدر
واحد اطلاعات مالی جمهوری اسلامی ایران
اداره گمرک
بانک مرکزی ایران

سازمان‌های جامعه مدنی و سمن‌ها

اعضای گروه دوبلین کوچک در ایران، اتحادیه اروپا و ریاست اتحادیه اروپا در ایران و سایر کشورهای عضو جامعه بین‌المللی

۳/۳. همکاری‌های جنوب-جنوب و سه‌جانبه

سازوکار همکاری‌های جنوب-جنوب و سه‌جانبه، پلی از همکاری را برای جامعه بین‌المللی فراهم می‌کند که توسط سازمان ملل متحد و دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران با تمرکز بر اصل "در برگرفتن تمامی افسار" تسهیل شده است.

نقش اصلی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد صرفاً آرایه مستقیم خدمات و کمک‌های فنی نیست، بلکه حمایت از دولت ایران و همتایان ملی برای تدوین و اجرای برنامه‌هایی مرتبط با مأموریت دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در زمینه مواد مخدر و جرایم برای آرایه خدمات و تجهیزات فنی موثر و کارآمد است. رویکرد همکاری‌های جنوب-جنوب و سه‌جانبه دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به عنوان پلی برای جامعه بین‌المللی عمل خواهد کرد و دسترسی به بهترین شیوه‌ها، توسعه ظرفیت‌ها، محصولات دانش و تجربه جهانی در زمینه مواد مخدر و جرم را تسهیل می‌کند، که به ویژه در شرایط اقدامات قهری یک‌جانبه و همه‌گیری کووید-۱۹ اهمیت دارد.

به علاوه، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به تلاش‌های گسترده خود در جذب کمک‌های مالی اهداکنندگان بین‌المللی در زمینه همکاری خود با جمهوری اسلامی ایران در زمینه کنترل مواد مخدر، کاهش تقاضای مواد مخدر و مراقبت اچ‌آی‌وی، پیشگیری و مبارزه با جرایم سازمان یافته، فساد و عدالت کیفری و توسعه جایگزین و معیشت پایدار ادامه خواهد

داد. منابع جذب شده برای ارایه کمک‌های فنی، حمایت از سیاست‌گذاری و تعامل با کشورهای عضو جامعه بین‌المللی و همکاری‌های جنوب-جنوب و سه‌جانبه هدایت خواهند شد.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با سایر آژانس‌ها و دفتر هماهنگ‌کننده مقیم سازمان ملل متحد در ایران برای اتخاذ رویکرد همکاری‌های جنوب-جنوب و سه‌جانبه به عنوان یکی از استراتژی‌های مهم و اساسی در سند چارچوب همکاری‌های توسعه پایدار سازمان ملل متحد ۲۰۲۳-۲۰۲۷ و حوزه موضوعی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در زمینه کنترل مواد مخدر و قاچاق در ایران، همکاری خواهد کرد.

استراتژی همکاری‌های جنوب-جنوب و سه‌جانبه دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد از مشارکت فعال ایران در مجامع و رویدادهای بین‌المللی و منطقه‌ای با هدف دستیابی به استراتژی‌های مشترک برای مقابله با تهدیدات فراملی مواد مخدر و جرم، و ترویج و تسهیل همکاری‌های بین‌المللی و منطقه‌ای، به اشتراک گذاشتن شیوه‌های مطلوب و موفق و درس‌های آموخته در زمینه کنترل مواد مخدر و پیشگیری از جرم حمایت خواهد کرد.

۴. همسویی استراتژیک / مرتبط بودن با مأموریت سازمان

۴/۱. توجیه مشارکت سازمان

همکاری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران با آژانس‌های سازمان ملل متحد و دفتر هماهنگ‌کننده مقیم سازمان ملل متحد

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد نقش اساسی در تقویت اقدامات چندجانبه در زمینه مبارزه با مواد مخدر، جرم و فساد دارد. استراتژی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد ۲۰۲۱-۲۰۲۵ با ارایه دانش منطقه‌ای و ملی و پژوهش و تحلیل با کیفیت بالا به کشورهای عضو در مقابله با تهدیدها و چالش‌ها کمک می‌کند. این رویکرد یکپارچه مبتنی بر استفاده از ظرفیت‌های موجود دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد است و به طور خاص به حوزه‌های تمرکز اصلی می‌پردازد که عبارتند از: توجه و مقابله با معضل جهانی مواد مخدر، پیشگیری و مقابله با جرایم سازمان‌یافته، فساد و جرایم اقتصادی، پیشگیری از جرم و برقراری عدالت کیفری.

سازمان ملل متحد در ایران ۲۰ نهاد مقیم و غیر مقیم نمایندگی دارد. تیم کشوری سازمان ملل متحد از نمایندگان مقیم آژانس‌ها، صندوق‌ها و برنامه‌های تخصصی تشکیل شده است. هماهنگ‌کننده مقیم سازمان ملل متحد فعالیت‌های تیم کشوری سازمان ملل متحد را هدایت و پشتیبانی می‌کند و از هماهنگی و همکاری مؤثر در چارچوب وظایف هر نهاد سازمان ملل اطمینان حاصل می‌کند. دفتر تیم کشوری سازمان ملل متحد و هماهنگ‌کننده مقیم سازمان ملل متحد نیز تضمین می‌کنند که نظام سازمان ملل متحد کمی جمعی، منسجم و یکپارچه به اولویت‌ها و نیازهای ملی ارایه می‌دهد.

تیم کشوری سازمان ملل متحد از طریق وزارت امور خارجه و سایر شرکای ملی با دولت ایران همکاری نزدیک دارد تا تأثیرات همه‌گیری کنونی کووید-۱۹ و تأثیرات نامطلوب اقدامات قهری یک‌جانبه بر مردم ایران را کاهش دهد و از تحقق سیاست "در بر گرفتن تمامی اقلیت‌ها" دبیرکل سازمان ملل متحد اطمینان حاصل نماید.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران یکی از اعضای فعال تیم کشوری سازمان ملل متحد است. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با دفتر هماهنگ‌کننده مقیم و تیم کشوری سازمان ملل متحد در جلسات تبادل نظر و هم‌اندیشی در زمینه سیاست‌ها و مسائل امنیتی در سطح کشور مشارکت می‌کند. این رویکرد همچنین شامل گفتگو و تعامل فعال و منعطف با مقامات دولت ایران در طیف گسترده‌ای از وزارتخانه‌ها و مؤسسات، و با سازمان‌های جامعه مدنی، دانشگاه‌ها و غیره است.

اصلاحات سازمان ملل متحد و دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد استراتژی جهانی خود را با پیشنهادات دبیرکل سازمان ملل متحد برای اصلاح نظام سازمان ملل متحد هماهنگ خواهد کرد. این امر به دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در سطح ستادی و میدانی این امکان را می‌دهد تا ارایه وظایف و خدمات خود را ارتقا داده و بهبود بخشد. استراتژی اصلاحات تغییرات گسترده و

ابزاری را در سه حوزه توسعه، مدیریت، صلح و امنیت فراهم می کند.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد ضرورت تعدیل برنامه مشارکت خود در کشور را تشخیص داده است تا اثربخشی و رقابت پذیری عملیات میدانی خود در چارچوب استراتژی اصلاحات سازمان ملل متحد را تضمین کند. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد همچنین توصیه های آرایه شده در سپتامبر و اکتبر ۲۰۱۸ توسط کارگروه بین دولتی دائمی و نامحدود دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد برای بهبود وضعیت حاکمیتی و مالی (FinGov) و توصیه های کشورهای عضو را برای "انطباق با سیاست اصلاحی سازمان ملل متحد و مصرف استراتژیک منابع سازمان" در نظر گرفته است.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران، نهاد پیشرو و عضو تیم کارگروه باز سازمان ملل متحد برای پیشبرد بستر چندجانبه برای تعامل نظام مند ایران در چارچوب استراتژی اصلاحات سازمان ملل متحد با همکاری شرکای بین المللی است.

۴/۲. همسویی با چارچوب همکاری‌های توسعه پایدار سازمان ملل متحد

سند چارچوب مساعدت توسعه سازمان ملل متحد ایران ۲۰۱۷-۲۰۲۱

وزارت امور خارجه، به نمایندگی از دولت ایران، و سازمان ملل متحد سند چارچوب مساعدت توسعه سازمان ملل متحد ۲۰۱۷-۲۰۲۱ را در ایران امضا کردند تا به طور مشترک در چارچوب استراتژیک همکاری در این کشور مشارکت کنند. سند چارچوب مساعدت توسعه سازمان ملل متحد بر دستاوردهای مشخص در برآیندهای توافق شده دوجانبه در چهار رکن: محیط زیست، سلامت، اقتصاد مقاومتی و کنترل مواد مخدر تمرکز داشته است.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، آژانس اصلی سازمان ملل متحد ذیل رکن ۴ "کنترل مواد مخدر" سند چارچوب مساعدت توسعه سازمان ملل متحد بوده است. این حوزه موضوعی چندین بخش فرعی از پیشگیری و درمان مصرف مواد مخدر و کاهش عرضه مواد مخدر را در بر می‌گیرد. در حوزه پیشگیری از مواد مخدر، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد و آژانس‌های سازمان ملل متحد با سازمان‌های دولتی مربوطه در زمینه تدوین، اجرا و نظارت بر سیاست‌ها و برنامه‌های جامع پیشگیری، درمان، مراقبت و بازتوانی و کاهش آسیب تعامل دارند.

فعالیت‌های کاهش عرضه مواد مخدر شامل تدوین، اجرا و نظارت بر سیاست‌های کاهش عرضه مواد مخدر در حوزه‌های مدیریت مرزها، کنترل مواد مخدر، همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی کنترل مواد مخدر، و معیشت جایگزین است.

در سال ۲۰۱۹ یک تفاهم نامه بین سازمانی بین دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، یونیسف و سازمان جهانی بهداشت با حمایت دفتر هماهنگ کننده مقیم سازمان ملل متحد و وزارت امور خارجه، و با حمایت مالی اداره کل همکاری‌ها و توسعه بین‌المللی کمیسیون اروپا امضا شد که بر اساس آن، سه آژانس سازمان ملل متحد پروژه "پاسخ به نیازهای نوظهور" را آغاز کردند.

ارزیابی مشترک کشوری ۲۰۲۰-۲۰۲۱

آغاز ارزیابی مشترک کشوری در نوامبر ۲۰۲۰ سرآغاز فصل جدیدی از همکاری‌های جمهوری اسلامی ایران و نظام سازمان ملل متحد بوده است. فرآیند ارزیابی مشترک کشوری شامل پیامدسنجی سریع موضوعی و بخشی از طریق مشاوره با طیف گسترده ای از ذینفعان از جمله هم‌تایان دولتی با هدایت وزارت امور خارجه، اهداکنندگان کمک‌های مالی، سازمان‌های جامعه مدنی، سمن‌ها، موسسات مالی بین‌المللی و بخش خصوصی خواهد بود.

تیم ارزیابی مشترک کشوری سازمان ملل متحد در ایران گزارش ارزیابی درباره موضوعات و بخش‌های مختلف در حوزه‌های چندبخشی و فرابخشی فعالیت‌ها و مأموریت دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران ارایه خواهد کرد. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با دفتر هماهنگ کننده مقیم و اعضای تیم کشوری سازمان ملل متحد در روند تهیه پیش نویس ارزیابی مشترک کشوری و فرآیند تصویب توسط دولت ایران در طول سال ۲۰۲۱ مشارکت داشته است.

سند چارچوب همکاری‌های توسعه پایدار سازمان ملل متحد ۲۰۲۳-۲۰۲۷

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران با دفتر هماهنگ کننده مقیم و آژانس‌های سازمان ملل متحد در ایران در تدوین نسل جدید سند مساعدت‌های توسعه در ایران از طریق اجرای سند چارچوب همکاری‌های توسعه پایدار سازمان ملل متحد ۲۰۲۳-۲۰۲۷ همکاری می‌کند.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با دفتر هماهنگ کننده مقیم و تیم کشوری سازمان ملل متحد و دولت ایران در روند تدوین و اجرای سند چارچوب همکاری‌های توسعه پایدار سازمان ملل متحد ۲۰۲۳-۲۰۲۷ مشارکت کامل خواهد داشت. این فرآیند شامل ارزشیابی سند چارچوب مساعدت توسعه سازمان ملل متحد فعلی و فرآیند تکمیل این سند در سال ۲۰۲۱، تکمیل فرآیند ارزیابی مشترک کشوری و تحلیل وضعیت مشترک سازمان ملل متحد و اولویت بندی اهداف توسعه پایدار مرتبط با برنامه هفتم توسعه ملی ایران خواهد بود.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با تیم سازمان ملل متحد در ایران در فرآیند چارچوب همکاری‌ها در تهیه

پیش نویس سند چارچوب همکاری‌های توسعه پایدار سازمان ملل متحد، شرکت در نشست‌های سیاستی و فنی با دولت ایران، مشارکت در فرآیند تصویب سند و پیوستن به دفتر هماهنگ کننده مقیم و تیم کشوری سازمان ملل متحد برای امضا و اجرای سند چارچوب همکاری‌های توسعه پایدار سازمان ملل متحد همکاری می کند.

۵. مدیریت و اجرای برنامه

۵/۱. ترتیبات هماهنگی

ساختار مدیریت برنامه در دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد برنامه مشارکت کشوری توسط دفتر کشوری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران با مشورت و همکاری نزدیک با همتایان ملی اجرا خواهد شد. این دفتر با شرکای ملی مجری برنامه در زمینه کنترل مواد مخدر و جرم نیز همکاری نزدیک خواهد داشت.

در دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، نظارت، مدیریت و هماهنگی کلی برنامه مشارکت کشوری بر عهده نماینده دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران خواهد بود که در این راه، تیمی از مدیران و کارشناسان مربوطه ایشان را پشتیبانی می کنند. مقر مرکزی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد مشاوره و رهنمودهای سیاست گذاری در مورد روندهای استراتژیک کلی و اجرای ماموریت‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در سطح میدانی ارائه خواهد کرد.

ترتیبات به گونه ای پیش بینی شده است که اجرای هر یک از زیربرنامه‌ها توسط یک هماهنگ کننده یا مدیر برنامه نظارت می شود که ایشان نیز به مدیر ارشد برنامه گزارش می دهد و از او مشاوره می گیرد، و کلیت برنامه نیز تحت نظارت نماینده دفتر قرار دارد.

هماهنگ کننده‌ها و مدیران، مدیریت جنبه‌های بودجه ای و اداری زیربرنامه‌ها را بعهده دارند و این کار را با هماهنگی نزدیک با تیمی از کارکنان واحد پشتیبانی برنامه انجام می دهند که کلیه امور مربوط به امور مالی، بودجه و امور مربوط به سیستم UMOJA را مدیریت خواهند کرد.

امور منابع انسانی زیر نظر واحد پشتیبانی برنامه و مدیر ارشد برنامه قرار می گیرد که به نماینده دفتر گزارش می دهند.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران در زمینه مسائل مربوط به امور مالی، بودجه، منابع انسانی و امور مربوط به سیستم UMOJA، در ارتباط مستمر با واحدهای مدیریت منابع انسانی و مدیریت امور مالی در دفتر وین خواهد بود.

۵/۲. ترتیبات حاکمیتی

رویکرد استراتژیک

رویکرد استراتژیک دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد برای همکاری با جمهوری اسلامی ایران بر اساس تحلیل وضعیت، اولویت‌ها و نیازهای شناسایی شده توسط دولت ایران و نیز رایزنی با شرکای بین المللی مرتبط در راستای اصل مسئولیت عمومی و مشترک خواهد بود. برنامه مشارکت کشوری یک سند غیرقابل تغییر نیست، بلکه یک چارچوب پویا است که می تواند با توجه به نیازها و اولویت‌های در حال تغییر ملی، سازگار شود.

لنزه‌های استراتژیک و روش‌های ارابه

برنامه جدید مشارکت کشوری ۲۰۲۳-۲۰۲۶ تمرکز ویژه ای بر اهداف توسعه پایدار در انطباق با برنامه پنج ساله هفتم توسعه آینده و مفهوم "در برگرفتن تمامی اقصا" خواهد داشت. این دفتر با در نظر گرفتن سه کنوانسیون کنترل مواد مخدر و پیش سازها، کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه فساد و کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با جرائم سازمان یافته فراملی با دولت ایران همکاری خواهد کرد.

به طور گسترده تر، تمرکز برنامه بر ارابه کمک به مردم در موقعیت‌های آسیب پذیر، بنا به درخواست همتایان ملی خواهد بود. این برنامه در طول ارابه خدمات به ارکانی از قبیل: ارتقای همکاری‌های چندجانبه، از جمله همکاری‌های منطقه‌ای و جنوب-

جنوب، تقویت مشارکت با نهادهای سازمان ملل متحد، سازمان‌های بین‌المللی، بخش خصوصی، جامعه مدنی و دانشگاه، استفاده از فناوری، نوآوری و دانش، و به کارگیری یک رویکرد ارتباطات استراتژیک توجه کرده و در نظر گرفته است.

رویکرد همکاری‌ها در سطح برنامه

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با همکاری دولت ایران برای حمایت از هم‌تایان در اجرای اولویت‌های سیاسی و استراتژی‌های یکپارچه خود در زمینه مبارزه با مواد مخدر و جرم، با در نظر گرفتن تعهدات کشور ذیل کنوانسیون‌های بین‌المللی قابل اجرا، عمل خواهد کرد.

این برنامه از مشارکت فعال ایران در مجامع و رویدادهای بین‌المللی و منطقه‌ای حمایت خواهد کرد. این رویکرد، نهادهای تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری کشور را قادر خواهد ساخت تا برای مقابله با تهدیدات فراملی مواد مخدر و جرم، و ترویج و تسهیل همکاری‌های بین‌المللی و منطقه‌ای از جمله همکاری‌های جنوب-جنوب و شمال-جنوب، همکاری‌های استراتژیک منسجم تر و مشترک با کشورهای عضو سازمان ملل متحد و مجامع بین‌المللی مانند کمیسیون مواد مخدر سازمان ملل متحد، کمیسیون پیشگیری از جرم و برقراری عدالت کیفری و غیره داشته باشند.

ساختار مدیریت و نظارت

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با همکاری و مشارکت کارشناسان رابط ملی که در بالا به آن اشاره شد، بر اساس توافق با هم‌تای ایرانی و شرکای مجری برنامه، مسئولیت مدیریت موارد زیر را بر عهده خواهد گرفت:

- ۱) تهیه برنامه‌های کاری سالانه، به تفکیک زیربرنامه‌ها یا فعالیت‌های مرتبط، بر حسب نیاز مطابق با برآیندها و برون‌دادهای تعیین‌شده در برنامه مشارکت کشوری و با استانداردهای جهانی شناخته‌شده سازمان ملل متحد. این موارد برای بررسی و تصویب توسط کمیته‌های فنی و راهبردی پروژه مربوطه هر سال، از جمله، در صورت لزوم، افزودن یا تجدید نظر در برآیندها و برون‌دادهای آماده می‌شود.
- ۲) استخدام و مدیریت کارکنان با قراردادهای بلندمدت و کوتاه مدت و پرسنل کمک‌های فنی در صورت نیاز برای اجرای موثر برنامه با همکاری دفتر برنامه توسعه ملل متحد در ایران و کارشناسان رابط ملی مربوطه در راستای اصل مسئولیت عمومی و مشترک.
- ۳) تهیه اقلام و لوازم مورد نیاز مطابق با قوانین و مقررات سازمان ملل متحد، از طریق برنامه توسعه ملل متحد در ایران، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در وین و مقر سازمان ملل متحد در نیویورک.
- ۴) انعقاد قراردادهای فرعی با کارشناسان، محققان، دانشگاهیان، موسسات تحقیقاتی و ارایه دهندگان بخش خصوصی داخلی و بین‌المللی در صورت نیاز و توافق با هم‌تایان ایرانی و شرکای مجری برنامه.
- ۵) مدیریت مالی و نگهداری سوابق با هماهنگی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در وین.
- ۶) مدیریت موافقت‌نامه‌های مربوط به کمک‌های اهدایی که با دولت، ادارات و سایر شرکای مجری برنامه منعقد شده است.
- ۷) پایش و ارزشیابی اجرای برنامه مشارکت کشوری و سهم دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در دستیابی به نتایج برنامه.
- ۸) کمک به افزایش هماهنگی شرکای تامین مالی در مناطق مربوط به برنامه مشارکت کشوری.

نقش و مسئولیت‌های اصلی مقر دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در وین شامل ارایه موارد زیر خواهد بود:

- ۱) مشاوره‌های سیاست‌گذاری و دستورالعمل‌های استراتژیک به دفتر کشوری در ایران.
- ۲) خدمات و مشاوره‌های فنی پشتیبانی.
- ۳) خدمات پشتیبانی مالی و مدیریت منابع انسانی.
- ۴) جذب کمک‌های مالی و حمایت از توسعه مشارکت.
- ۵) پشتیبانی از پایش، تضمین کیفیت و ارزشیابی.
- ۶) پشتیبانی از استراتژی‌ها و تعهدات اجرایی.

برنامه مشارکت کشوری ایجاد دو نهاد با وظایف مشخص و تعریف شده را در نظر گرفته است: کمیته‌های راهبردی برنامه و کمیته‌های فنی برنامه.

- کمیته‌های راهبری برنامه مشارکت کشوری (یک کمیته برای هر زیربرنامه) مسئولیت‌های زیر را بعهد خواهند داشت:
- ۱) ایجاد انجمنی برای گفتگوهای مربوط به سیاست‌گذاری در مورد زیربرنامه مربوطه یا برآیندهای مربوطه، با تأکید بر اولویت‌های ملی و حمایت دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد.
 - ۲) نظارت استراتژیک بر زیربرنامه یا پروژه(های) مرتبط با آن.
 - ۳) نظارت بر اجرای اهداف زیربرنامه یا برآیندهای مربوطه بر اساس گزارش‌های پیشرفت سالانه/نیم سالانه، که باید حداقل دو هفته قبل از بررسی ارایه شود.
 - ۴) بررسی مشکلات اساسی اجرایی و شناسایی راه حل‌ها.
 - ۵) تصویب طرح‌های آتی برای زیربرنامه یا اجزای پروژه(های) مربوط به آن، از جمله اضافات یا تجدیدنظرها.
 - ۶) بررسی و تصویب برنامه‌های کاری سالانه برای هر زیربرنامه، بر اساس پیشنهادهای که توسط دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران با مشورت هم‌تایان تهیه شده است.
 - ۷) بررسی زمینه‌های تازه همکاری که در طول اجرای زیربرنامه شناسایی شده است.
 - ۸) بررسی پیشنهادهای برای دعوت از شرکای اجرایی جدید به کمیته راهبری.
 - ۹) در صورت نیاز، بررسی تأسیس کمیته‌های فنی، بررسی گزارش‌های کمیته‌های فنی برنامه و ارایه توصیه‌هایی برای فعالیت‌های بیشتر.

در صورت لزوم، ایجاد کمیته‌های فنی برنامه توسط کمیته‌های راهبری برنامه. تصمیم‌گیری درباره اعضای کمیته، مسئولیت‌ها و چارچوب زمانی آنها توسط کمیته‌های راهبری برنامه. کمیته‌های فنی برنامه نیز در محدوده زیربرنامه مربوطه، مسئولیت‌های زیر را بعهد دارند:

- ۱) ایفای نقش به عنوان بازوی تخصصی فنی کمیته‌های راهبری برنامه و ارایه مشاوره به آنها.
- ۲) نظارت بر اجرای زیربرنامه و یافتن راه حل‌هایی برای ارایه مطلوب‌تر نتایج، به ویژه زمانی که همکاری‌های بین سازمانی مورد نیاز است.
- ۳) بررسی پیشنهادات برای بازنگری پروژه‌ها، مانند برنامه‌های کاری، مدت زمان و بودجه آنها.
- ۴) تصمیم‌گیری در مورد برنامه‌ها و رویدادهای حمایت‌یابی برای حمایت از فعالیت‌های زیربرنامه و افزایش بودجه.
- ۵) جلب توجه کمیته‌های راهبری برنامه به مسائل عمومی مربوط به خط‌مشی‌ها.

سازوکارهای گزارش‌دهی و بررسی

سازوکارهای رسمی و اصلی گزارش‌دهی مستند در برنامه مشارکت کشوری به شرح زیر خواهد بود:

- ۱) تهیه و ارایه گزارش‌های سیاست‌گذاری و فنی به دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در وین. این گزارش‌ها عبارتند از: گزارش‌های پیشرفت نیمه‌سالانه و سالانه پروژه‌ها، گزارش سالانه برنامه، گزارش سالانه نظارت داخلی، برنامه کاری سالانه، گزارش سالانه خلاصه دستاوردهای برنامه کاری، گزارش مدیریت ریسک سازمانی، و گزارش‌های دوره‌ای و موقت مربوط سیاست‌گذاری، مالی و بودجه در صورت نیاز و لزوم توسط دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در وین.
- ۲) گزارش برنامه سالانه به "کمیته بازنگری برنامه‌ها"ی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد و پس از آن به "گروه بین دولتی دائمی و نامحدود دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد برای بهبود وضعیت حاکمیتی و مالی (FinGov)" به صورت سالانه برای بررسی ارایه خواهد شد.

نظارت و شفافیت با ارایه گزارش‌های شش ماهه و سالانه توسط دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به کمیته‌های فنی برنامه و کمیته‌های راهبری برنامه تضمین خواهد شد. علاوه بر این، شرکای تأمین مالی تشویق خواهند شد که گزارش‌های شش ماهه و سالانه را به عنوان سازوکار گزارش رسمی اولیه بپذیرند.

۵/۳. تجهیز منابع

ابتکارات و چشم اندازهای جذب کمک‌های مالی

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد انتظار دارد منابع مالی لازم برای اجرای برنامه مشارکت کشوری ۲۰۲۳-۲۰۲۶ را از اعضای گروه دویلین کوچک، اتحادیه اروپا، سایر کشورهای عضو علاقمند، بخش خصوصی، هم‌تایان دولتی و شرکای

مجری برنامه جذب کند. دفتر از همه راه‌های موجود برای گفت‌وگو با همه طرف‌های مایل برای تجهیز منابع استفاده خواهد کرد. برنامه‌های جهانی و منطقه‌ای دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد نیز می‌توانند منابعی را به زیربرنامه‌ها و ابتکارات خاص کمک کنند.

پیش‌بینی بودجه دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد برای برنامه جدید مشارکت کشوری ۲۰۲۳-۲۰۲۶ بر اساس چندین شاخص به دقت ارزشیابی شده است: (الف) مجموعه ابتکارات تأمین مالی برنامه‌های قبلی در ایران، و (ب) ارزشیابی سیاست‌های تأمین مالی کمک‌کنندگان با در نظر گرفتن وضعیت مالی کنونی جهان و اولویت‌های اهداکنندگان که در محدوده برنامه مشارکت کشوری قرار می‌گیرد.

بررسی بودجه قبلی برنامه‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد تصویر و راهنمای روشنی برای پیشبرد برنامه مشارکت کشوری ۲۰۲۳-۲۰۲۶ ارائه خواهد کرد. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد از همه منابع و عوامل لابی‌گری برای جذب کمک‌های مالی و جستجوی امکانات جذب منابع اضافی در طول پیشرفت برنامه استفاده خواهد کرد.

شرکای تأمین مالی بین‌المللی تشویق خواهند شد تا منابع را در راستای اصل مسئولیت عمومی و مشترک برای اجرای تمام یا بخشی از زیربرنامه‌ها یا یکی از برآیندها، به صلاحدید اهداکنندگان، اعطا کنند. با پیروی از قوانین دبیرخانه سازمان ملل متحد در زمینه مدیریت مالی، تمام وجوه جمع‌آوری شده به حساب‌های بانکی تحت مدیریت دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در وین واریز می‌شود.

بودجه تحت تاثیر عدم قطعیت ذاتی پیش‌بینی چندین سال آینده خواهد بود. ممکن است نیازها و فرصت‌های جدیدی پدید آید که منجر به افزایش یا کاهش بودجه در صورت اقتضا شود، یا ابتکارات جدیدی ممکن است به طور مشترک توسط دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد و دولت ایران تصمیم‌گیری و توافق شود.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، با مشورت هم‌تایان ملی و شرکای تأمین مالی خود، احتمالاتی را برای طراحی شبکه‌سازی، مشارکت‌ها و همکاری‌های فنی جدید در نظر خواهد گرفت، که در آن صورت مستلزم بازنگری در سند حاضر برنامه مشارکت کشوری خواهد بود.

اهداکنندگان و هم‌تایان ملی، در صورت امکان، گزارش‌های به‌روز، واضح و شفاف در مورد استراتژی و مداخلات مالی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران دریافت خواهند کرد. اعضای گروه دابلین کوچک و نمایندگی ریاست اتحادیه اروپا در تهران به صورت دوره‌ای یا موقت، گزارش وضعیت بودجه دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران را دریافت خواهند کرد. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران با مشارکت اهداکنندگان بین‌المللی، پس از امضای برنامه بین دولت ایران و دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، بودجه لازم برای اجرای برنامه مشارکت کشوری جدید را بررسی خواهد کرد.

همه‌گیری کووید-۱۹ و تغییر اولویت‌های سلامت و اقتصاد ملی کشورهای اهداکننده موجب مختل شدن روندهای معمول تأمین مالی شده است. این دفتر از نزدیک با اداره منطقه‌ای اروپا، بخش آسیای غربی و مرکزی، واحد عملیات، و واحد تأمین مالی مشترک و مشارکت‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در وین برای بررسی احتمالات جدید جذب کمک‌های مالی، هماهنگی و همکاری خواهد داشت.

۵/۴. طرح پایش برنامه

پایش و ارزشیابی مبتنی بر نتایج
پایش و ارزشیابی موثر، عنصر حیاتی مدیریت مطلوب برنامه است و به تصمیم‌گیری آگاهانه و به موقع توسط مدیران برنامه و سایر ذینفعان، یادگیری مستمر و مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی برای دستیابی به نتایج کمک می‌کند.

پایش و ارزشیابی بر اساس ملاحظات زیر هدایت خواهد شد:

- (۱) **مالکیت و همسویی:** دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد از تلاش‌های ایران برای گردآوری آوری و تحلیل اطلاعات و کمک به ظرفیت‌سازی برای انجام پژوهش و ارزشیابی خود با استفاده از روش‌هایی مانند گردآوری داده‌ها، که کمک‌های مرتبط با دستاوردهای نتیجه را فراهم می‌کند، حمایت خواهد کرد.
- (۲) **تمرکز بر نتایج و قابلیت انتساب:** استراتژی برنامه مشارکت کشوری بر کمک به تحقق برآیندهای مورد توافق متقابل متمرکز است. بنابراین پایش و ارزشیابی در سطح برنامه بر تحلیل دستاوردها در سطح نتایج (یعنی برون‌دادها و برآیندها) متمرکز خواهد بود.
- (۳) **عملی بودن و مقرون به صرفه بودن:** برای انجام موثر پایش و ارزشیابی و استفاده مفید از نتایج آن، این فرآیند باید به اندازه کافی ساده و کاربردی برای اجرا باشد. فعالیت‌های پایش و ارزشیابی، از جمله برای ارتقای دانش کارکنان دفتر و شرکای مجری برنامه در زمینه پایش و ارزشیابی، باید از منابع کافی نیز برخوردار باشد.
- (۴) **کیفیت خدمات دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد:** دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد متعهد به ارائه خدمات مرتبط و با کیفیت است و کیفیت کلیه فعالیت‌ها و برون‌دادها در برنامه‌های این سازمان پایش و ارزشیابی می‌شود تا: (الف) مرتبط بودن آنها با بهره‌مندان و ذینفعان؛ (ب) کارایی نتایج؛ و (ج) مشارکت آنها در دستیابی به برآیندها مشخص شود.

جزء فرابخشی: پژوهش و تحلیل

جزء پژوهش و تحلیل با هدف کمک به توسعه نهادهای ملی در ارتقای شیوه‌های گردآوری، تجمیع، تلفیق و تحلیل داده‌ها و آمار از طریق برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی و سمینارهای تخصصی، با استفاده از مشاوره‌ها و مشارکت‌های تخصصی از سوی مقر مرکزی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد اجرا می‌شود.

بهبود سیستم اطلاعات، داده‌ها و آمار

تحلیل و شرح وضعیت و روند مواد مخدر و جرم با جزئیات دقیق نیازمند ارایه داده‌ها، اطلاعات و آمارهای کافی، با کیفیت و شفاف است. در حال حاضر، ارایه داده‌های منتشر شده اغلب نامنظم، پراکنده و ناقص است. این مشکل بر توانایی تشخیص علمی و انجام پژوهش عمیق در مورد وضعیت مخدر و جرم تاثیر منفی دارد و آن را با دشواری روبرو می‌کند. کیفیت و کمیت داده‌ها و آمار باید بهبود یابد، هماهنگ و به اندازه کافی منسجم شود تا بتوان به درک و اندازه‌گیری دقیق روند مواد مخدر و جرم دست یافت.

فعالیت‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد شامل همکاری نزدیک با نهادهای ملی مربوطه مانند وزارت امور خارجه، قوه قضائیه، ستاد مبارزه با مواد مخدر، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت کشور، وزارت دادگستری، و مرکز آمار ایران از جمله برای پژوهش و تحلیل در مورد داده‌ها و روندهای مرتبط با مواد مخدر و جرم و برای گردآوری و ارایه نظام‌مند داده‌های تفکیک شده در حوزه‌های تقاضای مواد مخدر، عرضه مواد مخدر، جرم و عدالت کیفری است.

علاوه بر این، فعالیت‌های مرتبط با پژوهش درباره موضوعاتی مانند مطالعات تطبیقی در مورد روند کشف و توقیف مواد مخدر در سطوح ملی و منطقه‌ای؛ تجارت مواد افیونی و محرک‌های مت‌آمفامین؛ روش‌های قاچاق؛ پیشگیری از مصرف مواد مخدر؛ درمان، بازتوانی و ادغام مجدد اجتماعی وابستگی به مواد مخدر؛ پیشگیری، درمان و مراقبت اچ‌آی‌وی و کاهش آسیب متمرکز خواهند بود. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد از انجام بررسی‌های اپیدمیولوژی و ارزیابی سریع، بررسی‌های پایش و ارزشیابی، و ارزیابی ریسک و آسیب پذیری جرم و فساد پشتیبانی خواهد کرد.

جزء فرابخشی از انجام پژوهش و بررسی‌های تطبیقی، با استفاده از تخصص منطقه‌ای و بین‌المللی برای تبادل دانش، روش‌های علمی و تجربیات بیشتر حمایت خواهد کرد.

انتخاب شاخص‌های نتیجه‌گرا

شاخص‌های زیربرنامه برنامه مشارکت کشوری برای حمایت از اثربخشی و کارایی در سراسر فرآیندهای برنامه‌ریزی، اجرا، نظارت، گزارش و ارزشیابی انتخاب شده‌اند. شاخص‌های انتخاب‌شده، استانداردهای حداقل عملکرد مورد نیاز برای دستیابی به برآیندها و برون‌دادهای زیربرنامه‌ها برای رسیدن به اهداف مورد نظر در زمینه کنترل مواد مخدر و جرم هستند. معیار اصلی انتخاب، دارا بودن شاخص‌هایی است که در صورت امکان، مشخص، قابل اندازه‌گیری، قابل دستیابی و مرتبط باشد.

شاخص‌های هر پیامد بر آنچه باید برای ارزیابی کمک‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در این برنامه اندازه‌گیری شود، تمرکز دارند. این شاخص‌ها بر اقداماتی تمرکز دارند که باید با همکاری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با همتای ملی و شرکای مجری برنامه برای مقابله با چالش‌های شناسایی شده مواد مخدر و جرم اجرا شود. شاخص‌های پیامد انتخاب‌شده نیز با هرگونه تغییر در ظرفیت‌ها و رفتار هم‌تایان در نتیجه اجرای برنامه مطابقت دارد.

در سطح برون‌داد، شاخص‌هایی برای سنجش کمیت، کیفیت و زمان‌مند بودن نتایج یک فعالیت در هر زیربرنامه انتخاب می‌شود. شاخص‌های طراحی شده در سطح برون‌داد برای کمک به پایش و ارزشیابی اجرای زیربرنامه، موفقیت و پیشرفت در جهت دستیابی به برآیندها استفاده خواهد شد، از جمله، با تامین و استفاده از تجهیزات و ابزار؛ ارایه خدمات تخصصی و آموزش مبتنی بر شواهد علمی؛ تعداد افراد آموزش دیده؛ تعداد راهنماها و دست‌ورالعمل‌های توزیع و استفاده شده؛ تعداد حضورهای همتای ملی و شرکای مجری برنامه در مجامع منطقه‌ای و بین‌المللی؛ و ارایه مشاوره‌ها درباره سیاست‌گذاری، پیگیری و پشتیبانی که می‌تواند امضا، تصویب و اجرای کنوانسیون‌ها و پروتکل‌های مربوطه سازمان ملل را پیش ببرد.

۶. ارزشیابی

۶.۱. طرح ارزشیابی

ارزشیابی این برنامه مطابق با خط‌مشی و راهنمای ارزشیابی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با هدف استفاده متمرکز، به موقع و متناسب با نیازهای کاربران مورد نظر انجام خواهد شد.

طرح ارزشیابی آزمایشی این برنامه در زیر شرح داده شده است. اما قبل از شروع هر ارزشیابی (۸ تا ۱۰ ماه قبل از تکمیل ارزشیابی) باید با "اداره ارزشیابی‌های مستقل" در مورد گزینه‌های ارزشیابی نهایی و زمان بندی مشورت شود.

طرح ارزشیابی آزمایشی:

- نوع ارزشیابی؛ سه ماهه و سالانه برای شروع ارزشیابی: ارزشیابی ۲۰۲۴/۲۰۲۶ از برنامه جدید مشارکت کشوری ۲۰۲۳-۲۰۲۶.
- مبلغی که باید طبق محاسبه ماتریس بودجه ارزشیابی برای ارزشیابی تخصیص داده شود: {فعال تعیین نشده است}. بودجه با ماتریس بودجه ارزشیابی محاسبه می‌شود و برای برنامه جدید مشارکت کشوری ۲۰۲۳-۲۰۲۶ تخصیص داده خواهد شد.
- اطلاعات مختصر درباره نحوه استفاده از نتایج ارزشیابی: این برنامه از یافته‌ها و توصیه‌های ارزشیابی عمیق خوشه‌ای نهایی برنامه‌ریزی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در آسیای غربی و مرکزی (۲۰۲۰-۲۰۲۱) برای حمایت از تلاش‌های ایران برای مقابله با چالش‌های ناشی از مواد مخدر و جرم با تاکید اصلی بر ظرفیت‌سازی در مقابله با قاچاق، پیشگیری از مصرف مواد مخدر و درمان و مراقبت‌های مربوط به مصرف مواد، عدالت کیفری، مبارزه با فساد و توسعه جایگزین و معیشت پایدار استفاده خواهد کرد. برنامه کشوری با استفاده از توصیه‌های ارزشیابی، یک چارچوب نتایج منطقی و روشن، با برون‌دادها و برآیندها کاملاً تعریف شده ارایه می‌کند که به مجموعه‌ای از برآیندها و یک هدف کلی دقیق زیربرنامه، با مشارکت دولت، کمک‌کنندگان، و سایر ذینفعان کمک خواهد کرد. نتایج ارزشیابی ۲۰۲۴/۲۰۲۶ برای ارزشیابی پیامدهای برنامه ۲۰۲۳-۲۰۲۶ و برای ارایه توصیه‌هایی برای تهیه پیش نویس برنامه جدید برای سال‌های ۲۰۲۶-۲۰۳۰ استفاده خواهد شد.
- ارزشیابی قبلی که به طراحی آگاهانه این پروژه کمک نمود: ارزشیابی خوشه‌ای نهایی برنامه‌ریزی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در آسیای غربی و مرکزی (۲۰۲۰-۲۰۲۱)

۷. ارتباطات

۷/۱. استراتژی ارتباطات

برنامه‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران تمرکز ویژه‌ای بر نقش استراتژی ارتباطات و حمایت‌یابی و اطلاع‌رسانی درباره چگونگی عملکرد دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران و معرفی مأموریت آن در سطوح ملی و بین‌المللی خواهد داشت. ابتکارات و کمپین‌های حمایت‌یابی این دفتر طیف گسترده‌ای از ذینفعان و مخاطبان از جمله نهادهای دولتی و غیردولتی، دانشگاه‌ها و موسسات تحقیقاتی و پژوهشگران، سازمان‌های جامعه مدنی و سمن‌ها و مردم را هدف قرار می‌دهد.

استراتژی ارتباطات دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران به تعیین اولویت‌ها و ایجاد هم‌افزایی برای فعالیت‌های ارتباطی روزانه و عملی کمک خواهد کرد.

اولین هدف استراتژی ارتباطات **افزایش آگاهی عمومی** و کمک به ذینفعان مهم برای درک بهتر فعالیت‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران است. این هدف با ارایه دیدگاهی روشن و مثبت از دستاوردهای سازمان ملل متحد در ایران در مبارزه با مواد مخدر و جرم، تصویر دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد را بهبود خواهد بخشید.

هدف دوم استراتژی ارتباطات **بهبود هماهنگی و اثربخشی** است. این امر شامل حمایت‌یابی برای پیام‌های مربوط به حوزه‌های فعالیت تحت بررسی برای دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد و تأثیرگذاری مثبت بر مخاطبان مهم در راستای اهداف برنامه‌ای دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد است. این هدف با سند چارچوب همکاری‌های توسعه پایدار سازمان ملل متحد نیز همسو است. استراتژی ارتباطات اهداف برنامه‌ریزی مانند اهداف توسعه پایدار را با همکاری دفتر هماهنگ‌کننده مقیم سازمان ملل متحد و تیم کشوری سازمان ملل متحد و تیم وین در زمینه اهداف توسعه پایدار ارتقا خواهد داد.

سومین هدف استراتژی ارتباطات، **جذب منابع مالی** برای اجرای فعالیت‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران توسط شرکا و اهداکنندگان کمک‌های مالی، بخش خصوصی، و در صورت امکان خود دولت است. ایران در فهرست کشورهای با درآمد متوسط بالا قرار گرفته است. بنابراین، از سوی چندین اهداکننده و شریک سنتی به عنوان یک کشور اولویت‌دار در نظر گرفته نمی‌شود. با این حال، این کشور برای اجرای فعالیت‌های طراحی شده در برنامه مشارکت کشوری نیاز به جذب کمک‌های مالی دارد. در نتیجه، یک استراتژی ارتباطات مناسب برای دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران بسیار مهم خواهد بود تا بتواند فعالیت‌های خود را به شرکای بالقوه مالی برای تجهیز منابع منعکس کند.

چهارمین هدف استراتژی ارتباطات نشان دادن پاسخگو بودن دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران در قبال مسئولیت‌ها و وظایف خود است. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با اطلاع‌رسانی درباره فعالیت‌های خود به شیوه‌ای شفاف، منسجم و قابل درک، و برجسته کردن برآیندهای برنامه در راستای اهداف آن، قادر خواهد بود پاسخگویی و اعتبار خود را به عنوان یک شریک قابل اعتماد بهبود بخشد.

رسانه‌ها و مطبوعات در فعالیت‌های حمایت‌یابی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد از اهمیت زیادی برخوردار بوده‌اند و در تمام مناسبت‌ها به این رویدادها دعوت شده‌اند. این دفتر مطالب و نشریات اطلاع‌رسانی را برای انتشار در روزنامه‌ها یا پخش در کانال‌های تلویزیونی در اختیار مطبوعات و رسانه‌ها قرار می‌دهد.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد برای انتشار اخبار و اطلاعات به مطبوعات و رسانه‌های ملی و بین‌المللی با مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد (UNIC) در تهران همکاری نزدیک دارد. مأموریت و فعالیت‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در وب سایت دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران حمایت‌یابی می‌شود. از تمامی فرصت‌ها برای اطلاع‌رسانی به نهادهای عمومی، دولتی و غیردولتی درباره فعالیت‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران و در سطح بین‌المللی استفاده می‌شود.

کانال‌های ارتباطات

• تارنما

تارنمای دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران برای اطلاع‌رسانی به طیف وسیعی از مخاطبان ضروری است. در حال حاضر تارنمای دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران به دو زبان انگلیسی و فارسی در دسترس است. این تارنما پیامی ماهانه به جامعه بین‌المللی در ایران و سایر آژانس‌های سازمان ملل متحد در مورد رویدادها و فعالیت‌های انجام شده ارسال می‌کند. به‌روز رسانی تارنما مستقیماً با هدف اول استراتژی ارتباطات مرتبط است.

• شبکه‌های اجتماعی

جوانان بیش از ۶۰ درصد جمعیت ایران را تشکیل می‌دهند و علاقه فزاینده‌ای به شبکه‌های اجتماعی دارند. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران برنامه‌ریزی خواهد کرد تا حضور خود را گسترش دهد و مأموریت خود را به همه اقشار جامعه از طریق شبکه‌های اجتماعی اطلاع‌رسانی کند. برای رویت‌پذیری بیشتر، اطلاعات مربوط به فعالیت‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران برای انتشار در شبکه‌های اجتماعی سازمان ملل متحد در ایران و تارنماهای سازمان ملل متحد، با تیم ارتباطات دفتر هماهنگ کننده مقیم سازمان ملل متحد به اشتراک گذاشته می‌شود.

• رسانه‌های چاپی

رسانه‌های چاپی را می‌توان ابزاری مناسب برای دستیابی به طیف وسیع تری از مخاطبان دانست. این کار را می‌توان با استفاده از بیانیه‌های مطبوعاتی، سرمقاله‌های ویژه و مصاحبه با نماینده کشوری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران انجام داد. مطالب تولید شده باید رسانه‌پسند و مناسب ایران باشد و مخاطبان انگلیسی و فارسی زبان را هدف قرار دهد. کارشناسان ارتباطات دفتر می‌توانند در ترتیب دادن مصاحبه‌ها و تهیه سرمقاله‌های ویژه برای روزنامه‌ها و مطبوعات نیز کمک کنند.

• فعالیت‌های حضوری

حضور منظم در عموم، پس از رهایی از بیماری همه‌گیر کووید-۱۹، می‌تواند فرصت خوبی برای تبادل نظر و اطلاعات و دریافت نظرات و بازخوردهای عمومی برای دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد و نماینده کشوری آن باشد. بازدیدهای میدانی از سایت پروژه‌ها همراه با اعضای جامعه بین‌المللی، مطبوعات و رسانه‌ها فرصت خوبی برای حمایت از دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد و آگاهی عمومی از فعالیت‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران و در سطوح بین‌المللی خواهد بود.

• رادیو و تلویزیون

حضور تلویزیونی و مصاحبه با نماینده کشوری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران، راه موثری برای رساندن پیام‌های مهم و اساسی این سازمان در ایران است. تولید و ارایه مطالب سمعی و بصری می‌تواند راه دیگری برای افزایش آگاهی‌های عمومی درباره فعالیت‌های دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در کشور باشد. موضوع مهم انتخاب رسانه مناسبی است که با مأموریت دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد مرتبط باشد.

۷/۲. مدیریت اطلاعات و دانش

جزء فرابخشی برنامه با همکاری هم‌تایان ملی، مؤسسات و نهادهای علمی و پژوهشی، دانشگاه‌ها، سمن‌ها و سازمان‌های جامعه مدنی برای پیشبرد ارزش‌های پژوهش و تحلیل و معرفی رویکردهای نوآورانه برای ارتقای فرهنگ آیش و ارزشیابی عمل خواهد کرد. علاوه بر این، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی و سمینارهای تخصصی، و با استفاده از مشاوره‌های تخصصی مقرر مرکزی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد و دانش بین‌المللی، ظرفیت‌های علمی هم‌تایان خود را در زمینه گردآوری، تجمیع، تلفیق و تحلیل داده‌ها و آمار توسعه خواهد داد. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران نتایج فعالیت‌های کمک‌های فنی پایدار و با کیفیت را در چارچوب مأموریت خود به هم‌تایان ملی جمهوری اسلامی ایران، سمن‌ها، سازمان‌های جامعه مدنی، دانشگاه‌ها، مؤسسات عملی و پژوهشی، بخش خصوصی و نهادهای دولتی و عموم مردم با تمرکز بر سالمندان و افراد دارای معلولیت به اشتراک خواهد گذاشت.

برنامه مشارکت کشوری پیوندهای مؤثری را نیز با برنامه‌های جهانی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد ایجاد خواهد کرد. استفاده از انتشارات، پژوهش، نظرسنجی، داده‌ها و دوره‌های آموزش الکترونیکی فرصت‌های یادگیری عالی را برای هم‌تایان و کارشناسان دولتی و غیردولتی فراهم می‌کند.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در ایران نتایج دستاوردهای فعالیت‌های خود را طی رویدادها و نشست‌های تخصصی با مدیران و کارشناسان دفتر وین، دفتر منطقه‌ای و دفاتر میدانی به اشتراک می‌گذارد و بر برنامه‌های موفقیت آمیز و شیوه‌های مطلوب و نیز چالش‌ها و تنگناهایی که باید به آن توجه شود تأکید می‌کند.

تمام کانال‌های ارتباط رسمی با مقر دفتر مقابله با مواد مخدر و سازمان ملل متحد در وین، برنامه منطقه‌ای برای افغانستان و کشورهای همسایه، و دفاتر کشوری و منطقه‌ای، از طریق تبادل درس‌های آموخته، شیوه‌های مطلوب و موفق، چالش‌های پیش روی اجرای فعالیت‌ها در سطح کشور و منطقه، و یافتن و اجرای راه‌حل‌های مشترک، برقرار خواهد بود.

این دفتر با اداره منطقه اروپا، آسیای غربی و مرکزی، بخش عملیات، اداره تامین مالی مشترک و مشارکت‌ها و همه برنامه‌های جهانی مرتبط تحت موضوعات مختلف فرابخشی هماهنگی و همکاری نزدیک خواهد داشت.